

კვირა, 26 ივლისი | მიიღება ხელმოწერა 1915 წ., თეატრი და სხოვნება - ზე | № 30 - 1915

ს რ წ ი ვ ი

გალიაში ზის არწივი,
ველარ ახერხებს ნაფარდსა;
ველარც ქვრეტს ატეხილ ქალებს,
ვერც ყნოსავს ია და ვარდსა!..

ტანჯვით იგონებს იმ ძველ დროს,
როცა თავს აჯდა იალბუზს
და ქვემოთ მავალ ცხოველებს
ოდნათ ჰხედავდა, ვითა ბუზს.

ეს მახლობლობით ამაყი,
ძირს ეშვებოდა შურდულად...
მსხვერპლზედ პირდაპირ მიმსვლელი,
თვით დაიჭირეს ქურდულად.

გალიაშია, მზე-ბნელი,
მარტოდ-მარტოცა ის ოზლიად
და იქვე ჯირკზედ მიბმული
ბაიყუში ჰყავს მეზობლად.

აკაკი

(ანდრია ლულაძის წიგნთსაცვიდან)

სამშობლოს მომღერალი აკაკი
(გარდაცვალებიდან 8 თვის შესრუ-
ლებია გამო)

ღღეს ღა სპალ

26—27 ივლისს, ყველგან მოიკითხეთ, იყიდეთ და გაავრცელეთ აქარელთა გაზეთი

„კმურის სიტყვა“

ხარფუხის საზოგადო კლუბი

მისეილის
პრ. № 131

საუცხოეო საზაფხულე რეკონდიო, სტენით და მშენიერი, ელექტრონით განათებული, ბადით.

პარასკევს,
24 ივლისს

სინემატოგრაფი და საზნდარი

შაბათს,
25 ივლისს

საოჯახო საღამო

კვირას,
26 ივლისს:

მანდოლინისტების გუნდი

ორშაბათს:
27 ივლ.

სინემატოგრაფი; საზანდარი

ხამშაბათს
28 ივლ.

სინემატოგრაფი

ოთხშაბათს
29 ივლ.

ქართული წარმოდგენა, ორკესტრი

ხუთშაბათს
30 ივლ.

საბავშო საღამო

პარასკევს
31 ივლ.

სინემატოგრაფი საზანდარი

შაბათს,
1 აგვისტოს

ორკესტრი

კვირას
2 აგვ.

მანდოლინისტების გუნდი

დასაწყისი საღამოს 8¹/₂, საათზე.

შესავალი ფასი: მამაკენი ისღიან, — 30 კ.ქალები და სტუდენტები — 20 კ.

Открыта полугодовая подписка

с 1 июля по 3 Денабря
1915 года на ЖУРНАЛЬ

„ТЕАТРЪ И ИСКУССТВО“

Подписная цѣна съ доставкой и пересылкой 4 р. 50 к. (За границу 7 руб.)

Ежемесячныя приложенія „Библиотеки Театра и Искусства“ съ пьесами текущаго репертуара. Въ вышедшихъ книгахъ за первое полугодіе помѣщены: „Пигмалионъ“ Бер. Шоу, „Пѣвецъ своей печали“ О. Дымова, „Дождь“ В. Гардова, „Чудо герой“ Джона Синга, „Слѣпая любовь“ Н. Грушко, миниат. Куприна, М. А. Любимова, О. Дымова, М. А. Потапенко, С. Юшкевича и др. Намѣчены къ печатанію въ слѣдующихъ книгахъ: „Осеннія скрипки“ И. Сургучева, „Начало карьеры“ В. Рышкова, „Вѣра Мирцова“ Л. Урванцова, „Кровь“ С. Шиманскаго и др. ПОДПИСНАЯ ЦѢНА НА ГОДЪ съ 1 Января—8 руб. Новые годовые (съ 1-го января) подписчики получаютъ всѣ вышедшіе №№ со всѣми приложеніями. Отдѣленный № 20 коп.

Главная контора: Петроградъ, Вознесенскій пр. д. 4. Телеф. 16—69.

(4—2)

№ 30

შელიშაღი
მისამე

წლიურად 5 მ., ნახ. წ. 3 მ., 1 თვ. 40 კაპ ცა
კენომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება „სო-
რაპან“ის სტამბაში. მისმართი: Тифлиზь
Ред. „Театри да Цховრება“ I. Имедашвили

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდე-
ბა.—ხელთნაწერები საქიროებისამებრ შეს-
წორდება.—რედაქტორთან პირისპირ მო-
ლაპარაკება შეიძლება „სორაპანის“ სტამბის
კანტორაში—დილით 9—2 ს., საღამოთი
5—7 ს., ტელეფონი № 15-41

№ 30

კ ვ ი რ ა ბ, 26 ი ვ ლ ი ს ი

1915 წ.

26 ი ვ ლ ი ს ი

განაპი-
რობებზე

ღარიბი ხალხის უბნები მარ-
ტო უგზოობით, სიბნელითა და
უწყლობით არ არის გაქირვე-
ბული...

აქ ვერ ნახავთ წიგნთსაცავ-სამკითხვე-
ლოს, საკმაო სკოლებს, საღამოს
კურსებს...

ღვთის ანაბრობაძე მიტოვებული ღარიბი
ხალხის შევილები უმეტესად ქუჩაზე ლაზღან-
დარობასა და ყომაზბაზობაში ჰკარგავენ
დროს...

ისევ ხალხის შეგნებულმა შევილებმა გა-
მოიღდეს თავი და ღარიბთა უბნებში—განა-
პირა ნაწილებში სახალხო თეატრები მოაწ-
ყეს...

და ხალხიც გატაცებით ესწრება, რომ
მოიკლას სულიერი წყურვილი, გაიგონოს
მშობლიური სიტყვა, ჩაიხედოს თავის ცხოვ-
რებაში, უკეთესი მომავლის ვარსკვლავი გან-
კერიტოს...

ასეთი თეატრებია ავლაბარში, ნაძალა-
დევში, საბურთალოზე, ხარფუხში (აქ აღარ
ვასხენებ ზუბალაშვილთა სახალხო სახლს,
რომელიც, ცოტათ თუ ბევრად, მკვიდრ ნაა-
ღაგზეა)...

მაგრამ საკმაოა ერთი ორჯერ დაესწროთ
აქ გამართულ წარმოდგენას, რომ იგრძნოთ
და დარწმუნდეთ, რა მძიმე პირობებში უბ-
ნებთ მუშაობა სახალხო თეატრთა მესვეურთა...

არც პიეის შესაფერი მომზადება, არც
ტანისამოსი, არც დეკორაციები, არც რეკვი-
ზიტი...

ერთი სიტყვით ხელოვნების წმიდა ტა-

ძარში გამეფებულია არა ხელოვნური უწმინ-
დური ხელოსნობა.

მაგრამ რას იზავთ?

აჲა თუ იმ წრეს იმოდენი სახსარი არა
აქვს, მოიწვიოს მცოდნე რეჟისორი, დაახ-
ტინოს რიგიანი და საქირო დეკორაციები,
შეიძინოს ხელსაწყონი, წარმოდგენა მხატვ-
რულ-ხელოვნური დასდგას...

ცოტად თუ ბევრად რიგიან საფხეურზე
დაყენებულ მდიდარ თეატრს-ც კი ხაზინა თუ
კერძო პირი ან რომელიმე დაწესებულება
ფულით ეხმარება, რომ წარმოდგენები მარ-
ტოს და მიუხედავად იმისა, რომ თეატრის
მრეველი საზოგადოების უმდიდრესი ნაწილია,
ასეთი თეატრი მაინც ხშირად ზარალობს,
რად უნდა ჰქმნას სახალხო თეატრმა, რომლის
თითოეული წარმოდგენის სრული შემოსავა-
ლი 20—30 მან. უდრის?..

ჩვენში კი არა თუ ფულით დაეხმარნენ
და ხელი შეუწყონ სახალხო თეატრთა წინ-
სვლას, ხშირად ხელსაც კი უშლიან... (დი-
დი ხანი არ არის, რაც „ქალაქის მამებმა“
მოშალეს ხარფუხის სახალხო თეატრი).

თეატრი თუ სადმე საქიროა—ეს უეჭ-
ველად ღარიბთა უბანში, იქ, სადაც საგან-
მანათლებლო დაწესებულებანი არ მოიპოე-
ბა და მათ მაგიერობას თეატრი სწევს...

ამიტომ თუ ვისმეს ხალხის გონებრივ
ზნეობრივი წინმსვლელობა მართლა რადმე
უღირს, დემოკრატიის აღორძინება გულის
სწადს, ყოველის ღონისძიებით ხელი უნდა
შეუწყოს განაპირა თეატრთა რიგიან ფეხზე
დაყენებას...

განსაკუთრებით ყურადღება უნდა მია-
ქციოს საქალაქო დასხვა წოდებრივმა თუ სა-

საგანმანათლებლო საზოგადოებამ და ფულით დახმარება აღმუხინოს განაპირა თეატრებს— ავლაბრის, ნაძალადევის, საბურთალოს, ხარფუხის და სხ., რომ ამ წრეთა მეთაურებმა ხალხის წინაშე ნაკისრი მოვალეობა პირნაოლად შეასრულონ.

მცირე მოგონება ექვსი თვე შესრულდა (25 ივლისს), რაც ჩვენი სულის მეფე—ქართველი ერის წინასწარმეტყველი დაღუპდა...

აღარა გვყავს აკაკი—ხორციელი. მაგრამ სული მისი ჩვენში ტრიალებს, მისი მარგალიტები ჩვენშია განზნეული... სიტყვა მისი ყავარჯენია ჩვენი, წინამძღოლი და უკეთესი მომავლის მოკარნახე... და ეს განძი დღესაც კიდევ არა გვაქვს გამოცემული...

დღესაც არაა შეკრებილ-დაბეჭდილი აკაკის სრული შემოკმედება...

არა თუ ეს—ჯერ არც ისაა გამოცემული, რაც ქართველი ერის მოწინავე შვილებმა და ქართველთა მეგობრებმა გამოსთქვეს ჩვენი დიდებული მგონის გარდაცვალება-დაკრძალვის დღეს...

ნუ თუ კიდევ დაყოყნება გვმართებს?! ნუ თუ მთაწმინდაზე მიტოვებული, გახრიოკებული სამარე მგონისა ერთს მაინც არ გვასვინდისებს?!.

უძღვნი ჩემს დებს

მაჰმადიან ქართველ ქალებს *)

თუმც შავ დროის მწარე ხვედრმა დაგვაშორა მკვიდრი დანი, არ დაგვინდო მუხთალ ბედმა, დაგვიბნელა დღე მზიანი,—

მაგრამ დადგა დრო დიადი, დრო საამო, სანატრელი: ქრება, ქრება ზნელ-წყველიადი, გვევლინება ცით ნათელი! დადგა დრო, რომ დაკარგულშან დებმა დები დაგინახოთ, შევერთდეთ და ღვინ-ვარამი ერთ მთლიანად დავისახოთ.

ერთად ვთესოთ, ერთად მოვმკოთ, ერთი აზრით გამსქვალულშმა, რომ მით მაინც იგრძნოს შევება ნაწამები დების გულში.

ან კი რა გვაქვს გასაყოფი, განა შეგვრჩა კიდევ რამე? დადგა დრო, რომ გავარჩიოთ მნათობისგან ზნელი ღამე.

მაშ ესცნოთ, დანო, რომ ერთნი ვართ, ერთი მამის შვილთა შვილნი, საქართველოს მკვიდრები ვართ ერთ ძუძუზე გამოზრდილნი!..

გაიცანით ჩვენი მხარე, გაიცანით ჩვენი წყლული, მაშინ იგრძნობთ როგორ ტკნება, ღაჩაგრული მგონის გული!..

21 ივნისი **დარია ახვლედიანისა**

*) ეს ლექსი საგანგებოდ დაიწერა „თეატრი და ცხოვრების“ — ქართველ მაჰმადიანთა ნომერში“ მ სათავსებლად, მაგრამ ჩვენს უნებლიეთ ვერ დაიბეჭდა. ებეჭდავთ ახლა. **რედ.**

1) შირინ ბეგუშერვაშიძე, 2) წყნა ახმედკეფიანი, 3) მუსტაფა კეფენდი, 4) უსუფ-ალა ცისკარიძე

დ ა ს ი ს მ ო გ ზ ა უ რ ო ბ ა

(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 28)

უნდა გაეგვლოთ სწორედ „სოფლის გმირების“ ესრეთ წოდებული შავი რეპეტიცია.

გამოირკვა, რომ ამ პიესის როლები სულ ახალგაზდებს ჰქონდათ გადაცემული და, სხვათა შორის, მამაკაცთა მთავარი როლები—ტარიელ მკლავიძისა—ანდროს და სპირიდონ მცირეშვილისა—სოსოს.

დასის „ძველი გვარდია“ ისვენებდა.

ეს იყო თითქო საეკზამენო წარმოდგენა ახალგაზდებისათვის. სოსო მიხვდა ამ ამბავს და როდესაც რეპეტიცია დასრულდა, ესე შეაგულიანა მის გარშემო შეგროვილი ახალგაზდობა:

— აბა, აი ეხლა გვმართებს თავის გამოჩენა ყველას. ყველანი უნდა დიდათ ვეცადნეთ, რომ დაეუმტკიცოთ საზოგადოებასაც და ჩვენს ბობოლვებსაც, რომ ჩვენც შეგვიძლია ცოტად თუ ბევრათ პასუხ-საგებ როლების აღრსულება, რომ ჩვენც...

აქ გაიღიმა სოსომ.

— „კაცნი გვექვიან, შვილნი სოფლისა!..“ არა, მართლა! ეხლა ხომ ვეღარ იტყვიან როლები არა გვაქვსო —ყველას დაკისრებული აქვს პასუხ-საგები საქმე.—მე მართალია ცოტათი არ ვეთანხმები რეჟისორს როლების განაწილებაში.—აი მაგალითად ქარქაშიძის როლი სკვინჩაძეს უფრო შეეფერებოდა, ვიდრე ამაღლობელს, მაგრამ ეგ არაფერია.—ჩვენ უსათუოდ უნდა ვემორჩილებოდეთ რეჟისორს... ერთი რომ ეს მისი უფლებაა და მეორე მას უთუოდ ყოველ პიესაზე თავისი აზრი, გეგმა აქვს შედგენილი და თავის გემოვნებაზედაც უნდა დადგას პიესა. ჩვენ არამც და არამც არ უნდა ჩავერიოთ მის მოქმედებაში, უკეთუ მართლაც რაიმე დიდს უსამართლობას, ან უგემურობას არ მოახდენს. ესეც კია... დღეს როგორღაც გუნებაზე ვერ იყო რეჟისორი... ბევრი რამ არ უთქვამს ჩვენთვის... შეიძლება ეს დაღალულობის მიზეზიც იყოს... სეზონი უკვე მიიწურა, კაცი დაიღალა.—მართალია, რაღა დროს ახალი პიესის მზადება

იყო ამ მიწურულზე, მაგრამ, ხომ იცით, აქ ნივთიერ მხარესაც მნიშვნელობა აქვს... ნინოშვილის სახელი... ახალი პიესა... კარგ შემოსავალს მოიტანს... ან ეგეც შეიძლება რეჟისორს პიესა არ მოსწონს... მაგასაც აქვს თავისი მიზეზი. არ შეიძლება რომელიმე ადამიანი, რა გინდ ესთეტიურად განვირებულიც იყოს, ყველა ხელოვნურ ნაწარმოების განსახიერებას ერთნაირის ხალისით შეუდგეს... ხომ იცით, რომ თვით ტოლსტოიმ შექპირსაც კი დაუწუნა ხელოვნება...

—წამოდი, კაცო!—ჩასჩურჩულა ყურში ანდროს სკვინჩაძემ და ხელით თეატრის კარებისკენ გაიყვანა.—რა ყურს უგდებ მაგას... ყბედია ჩვენი სოსო!... აგერ თხუთმეტი შაური მაქვს, წავიდეთ „ანკარაში“, ისეთი სადილი გაჭამო, რომ...

ანდროც თითქო უნებლიეთ დაეთანხმა სკვინჩაძეს და კარში გამოჰყვა.

გარეთ ქვაფენილზე ერთი დამსახურებული მსახიობი შემოხვდათ.

— მაშ თამაშობთ, რაღა, ახალგაზდობა!—მესცინა უხუცესმა მსახიობმა ანდროს და სკვინჩაძეს.—რეპეტიცია გაგითავდათ? რათ არ იშლებიან?

სკვინჩაძემ უამბო უხუცესს სოსოს მკვერ-მეტყველების ამბავი.

უხუცესმა გაიცინა.
— გადით თქვენი...

აქ თავი შეიკავა დამსახურებულმა მსახიობმა.

— ეეჰ, თქვე საწყლებო!...რა ეშველება ჩვენს სკენას, როდესაც მე აღარ ვიქმნები? და შეაჩერდა ახალგაზდებს.

ახალგაზდებს დაეტყოთ, რომ ამის პასუხი მზათ არა ჰქონდათ და ესეთის უბედურებით დანადგლიანებულმა, მოკრძალებით თავი დახარეს.

სცენაზე კი, აუდიტორია თუმც შეუმცირდა სოსოს, მაინც განაგრძობდა ახალგაზდების გამხნეებას.

(შემდეგი ქინება)

ქართული კუპონის „ოკოკო“ („Яма“)

მსურს შევეხა რუსული ლიტერატურის უკანასკნელს „მორიგ სენსაციურ“ ნაწარმოებს-კუპონის „ორმოს“ („Яма“),—შევეხა განსაკუთრებით მეორე ნაწილს და ისიც იმდენად, რამდენადც მასში დასურათებულია ქართველი. ეს ჩვენთვის არ არის მოკლებული ერთგვარ ინტერესს, მეტადრე ესეა, როდესაც დიდი და ზატარა ერთა შორის ადამიანურ განწყობილებას გვხიზნავს.

როგორც მსატრეული ნაწარმოები, ბ. კუპონის „ორმოს“ მეტად უფერულია, და ავტორის სხეულზე მეტად დაბლა დგას, მაგრამ მისი გარეგან-დაფასება არა გვაქვს მიზნად...

„ორმოსი“ აწერილია რუსეთის „კანონიერი სიმრუშე“—სარაკიანობები, ამ ორმოთა მთელი უწყინდურობა, საზოგადოების ცოდვან-განწყინდობა და სხვა... აი ამ საზოგადო განწყინდობაში ერთს სტუდენტს (ლიხონის) რანდული გრძნობა გაეღვიძება და ერთს მეტად ქალს (ლიუბას) გამოიხსნის „ორმოდანა, მიიყვანს თავისთან, როგორც უღას—ამხანაგს“, მაგრამ იმავე დღიდან აქტებს თავის საყვარელად და სხვა...

მეძვეი ლიუბას გამოადამიანება, რასაკვირველია, ძნელი საქმეა, და ლიხონისიც ამ მძიმე მოვალეობის ასასრულებლად სთხოვს დახმარებას თავის ამხანაგ სტუდენტებს—სოლოვიოვს, სიმანგისკის და ქართველს თავად ნიჟარაძეს; ეს უკანასკნელნი სთანხმდებიან ლიხონისს, ჭეშედიან რჩევით, საქმით და აი ამ თანამშრომლობაში ირვევას მათი ფიზიონომია.

სტუდენტი ნიჟარაძე ერთად-ერთი ქართველია ამ ნაწარმოებში, და ბ. კუპონისც მის სერთ-სატებაში უველან ხაზს უსვამს ქართველი ადამიანის დამახასიათებელს თვისებებს, რასაკვირველია, როგორც ეს ესმის თვით ავტორს.

რას წარმოადგენს სტუდენტი ნიჟარაძე?

მკითხველი ქართველი სტუდენტის ზიზველ განცობას იწყობს ასეთ ზიზვებში: ლიხონისს მოჭეკვს თავის სადგომში სარაკიანობადან გამოხსნილი უღას და „ამხანაგი“ ლიუბა. სტუდენტი ნიჟარაძეს მდივანზე გამოტოლს სიონაგს... ლიხონისი ადელდება ჭენტლეშენური

გრძნობით, რომ ქალი-ლიუბა თავს წააყენა გამოტოლს კაცს, ეტემა სწრაფად ნიჟარაძეს და ადვილებს ასეთი სიტუციით: „Вставай, ипшакъ кавказскій, идиотъ осетинскій!“

მართალია, ამხანაგობაში რუსებს ზირ-მორევილი ლაზარაკი ძალიან ეხერხებათ, მაგრამ—დემეტო ჩემო!—ლიუბას სემენას მანც როგორ აკადრებს ასეთს სიტუციებს!.. ზიზველი განცობიდანვე შეითხსელია ჭეგრძნობს, რომ რუსი ქართველ ამხანაგისთვის შეტს ვერას იმეტებს, გარდა—„ипшакъ кавказскій, идиотъ осетинскій, жеребецъ карабахскій“ და სხვა ამგვარ „აღერსისას“...

მაგრამ, იქნება, ამის ზასუნი სტუდენტი ლიხონისს მოეთხოვება და ბ. კუპონი რა შუამია?.. უური დაუფუტოთ მამ, როგორ ახასიათებს თვით ავტორი ნიჟარაძეს..

„დემეტო უწყის, რითა სცხოვრობდა ქართველი თავადი! თავის თავზე თითონვე ამბობდა, რომ აქლემის უნარი აქვს ისე გაძღეს ერთხელ, რომ შედეგ მთელი თვე უჭმელობა აიტანს... სახლიდან—„изъ благословенной Грузіи“—ძალიან ცოტას იღებდა და ისიც „საჭმელს სურსათით“ (sic)!.. თურმე, საშობაოდ და საადგომოდ „კურთხეულ საქართველოდან“ მოსდიოდა არამც-თუ დავინა და ჩურჩხელები, არამედ „корзины съ бараниной, рахатъ-лукумомъ, бадриджанамп...“ (აფერუმ, კუპონისკან!) და თავადი ნიჟარაძეც წელიწადში ესე—ორჯერ-სამჯერ, რჯულზე მიადებოდა „კურთხეულ საქართველოს“ ბადრიჯანებს და დდიოდა შერე, ვითარცა აქლემი უდაბნოს მინა!..

დვთის წინაშე, ბ. კუპონის ქართველ სტუდენტს სიძუნწეს არა სწამებს: მოუფიქროდა თუ არა „изъ благословенной Грузіи“ ცხვრის ხორცი და ბადრიჯანები, სტუდენტი ნიჟარაძე მაშინვე ვისმე ამხანაგის სადგომში („у него ипкогда не было своей квартиры“) გაჭმართავდა ქეიფს—„по кавказски“ „той“ (?)—სადც უკანასკნელ ნატამალამდე ჭმთანაქვდნენ ხოლმე „дары плодородной Грузіи (არ უჭირდათუ!)... რა უფოთ,

რამ ღვინოს ცხვრის ტყავის (овчиной) სუნი ასლია! გასხადებენ ქართულ სიმღერებს, უშირველესად, რასაკვირველია — «Мраволь джаміемъ»-ს... „თამადად (томада) თათონ ნიჟარაძე იყო სელმე, რომელიც ადურთოვანებული სხვა-სხვათ (около трехсотъ словъ въ минуту) და კავკასიური აქცენტით (съ цоканьемъ и гортанными звуками, похожими то на харканье вальдшнепа, то на орлиный клекотъ) სულ ერთსა და იმავე „მიწოდებს“ იმეორებდა, რომ „Грузія самая прекрасная, самая плодородная, самая передовая, самая рыцарская и въ то же время самая обиженная страна!... თავის ადურთოვანებულ სიტუაციას ნიჟარაძე უხვად ამკობდა „ვეფხისტყაოსნის“ ციტატებით და ამტკიცებდა, რომ ეს ზემოთაოსანჯერ მადლა ღვას „всего Шекспира, умноженнаго на Гомера“...

ნიჟარაძე დარწმუნებული იყო (до глупости) თავის შიმშილზე სიმშვენიერეში და ასეთი რუსული ენით ღამზარაკობდა: „Це-це-це... вай, вай! Замѣчательный женшина! Ка-акъ она на меня посмотрѣла! Захочу — моябудеть!.. Отъ тѣбѣ убѣжить, душа мой“... და სხვა...

არც იმას ჭფარავს ბ კუბრინი, რომ ნიჟარაძე მართლა დიდ შთაბეჭდილებას ახდენდა რუს ქალებზე: „!!Ивейки, модистки, хористки, кондитерскія и телефонныя барышни таяли отъ пристальнаго взгляда его тяжелыхъ, сладкихъ и томныхъ черносинихъ глазъ,“ თუმცა „немножко барынь“...

ასეთი გახლავთ შინაგანად დახსიათება ქართველი სტუდენტისა ბ კუბრინის შემოქმედებაში ესღა ვნახეთ, რა სახეს აძლევს ნიჟარაძე თავისი მოქმედებით (უფრო სწორედ—ბ. კუბრინის სურვილით) ქართველ სტუდენტს...

ღიბნინი გაჭმარავს თათბირს გეგმის შესადგენად, თუ როგორ განასხუტაკან მეძავი ღიუბა და აღამიანად აქციონ ეს გარეუნიღობაში ხათრული სოფლის სეპრე გოგო. ეს დიდებული თათბირი შემდეგ გადაწვეტილებას ადგენს: თვით სტუდენტი ღიბნინი კისრუ-

ისაკ ლევიტანი (1891—1900—1915)
რუსთა მხატვარი, გარდაცვალებიდან 15 წლის შემდეგ
რულების გამო

ლობს ანგარიშს, ისტორიის და გეოგრაფიის სწავლებას; სტუდენტი სოლოფიოვი—წერაკთხვის და გრამატიკისას; სტუდენტი სიმანოვსკი—ფიზიკის, ქიმიისა, ქვეყნიერების წებობებისას და... მარქსის თეორიისას...

დარსა თავადი ნიჟარაძე, ზატრამ ქართველმა სტუდენტმა „ничего не знаетъ;“ ამისათვის ნიჟარაძე ჭბირდებოთ უკითხოს „ვეფხისტყაოსანი“ (ეს ღიუბას!!) და ასწავლოს აგრედვე გატარაზე, მანდოღინაზე და (აბა, დიდი ტაში!) — ზურნაზე!

თვალეზე სელს ნუ ისვამ, მკითხველო, — სწორედ არის დაწერილი: „ვეფხისტყაოსანი“ და ზურნა!..

შირჯვარი გეწეროთ, და მეტს ხიფათში აღარ ჩავგდებთ — კმარა!

ნ. ლევიტანი

(დასასრული იქნება)

წუთები ცხოვრებისა

— „შვილო, შვილო!..“ გაისმოდა შვილის სიკვდილით გულოდათუქუო დედის მწარე ქეთინი, „შვილო!..“ სწუხდა დედა... მწარე ცრემლები აფრქვევდა...

მწუხარება იყო ჩაქსოვილი მუსიკის მკენესარე ჰანგებში... კვნილოდა მუსიკა... სტიროდენ ათროლოებული ხმები.

ხალხი ნელნელა მისდევდა ახალგაზდა ვაჟის ცხედარს. მისი ამხანაგები გარს ეხვიენ უდროოთ დაკარგულის კუმოს და მღუმარე-ბით მოცულნი მიყვებოდნენ მას. ჩაქრა უდროოთ ლამპარი ცხოვრებისა... სიკვდილის ბასრმა ცელმა გასქრა ძაფი ახალგაზრდა სი-ცოცხლისა. ახლად გათხრილი სამარე უცდი-და მას. გაუაძღარი მიწა ელოდა თავის შვილს.

...აი სასაფლაოც...

შესწყდა მუსიკის ხმები. შეჩერდა ხალ-ხი და, თავმოხდილი, საფლავთან გაჩერდა...

დედის გულშემზარაჯი „შვილო“ ისევ გაისმოდა ირგვლივ...

— ბიჭო, ვაი!.. მგონია ვიღაცას ასე-ვებენ.. გაიტანე ერთი ღოჭი წყალი... სი-ცხეა.. იყიდიან, იქნება ორი კაპიკი აიღო, უთხრა პატარა ვასოს მამამ...

ვასომ უტბათ აავსო ღოჭი ცივი წყლით, წამოავლო ქიქას ხელი და გაექანა სასაფ-ლაოსკენ...

— „საუკუნოთ იყოს ხსენება მისი“... გაისმის სამლოცველო ხმები... სამკლოვიარო ჰიმნს უკრავს მუსიკა... ყველას ცრემლი

მოსდის... „შვილო, შვილო“ ქვითინებს გულ-დამწვარი დედა.

— ცივი წყალი, აბა კარგი ცივი წყა-ლი, ბატონებო, გაისმის ვასოს ხმ ...

— ცივი წყალი... ის გარბის ხალხში და აგროვებს კაპეიკებს.

დაიშალა ხალხი.

— იშოვე, ბიჭო, რამე? ჰკითხა მამამ ვასოს.

— აი, და მან სიცილით დაირტყა ჯიბეზე ხელი...

აი—ერთი, ორი, სამი... ერთი აბაზია სულ...

— ბიჭოს... გივარგია. წადი და იყიდე ახლა ის რვეული გუშინ რომ მთხოვედი... წადი.

ბავშვი სიცილით გაექანა ღუქნისაკენ რვეულის საყიდლოთ...

მახლობელ სასაფლაოდან კი ისევ მოი-სმოდა ქვითინი და გოდება ბედშავ დედისა ..

— შვილო, გენაცვალე, შვილო!..

მონისაძე

სამშობლოს გმირი

(მთხრობა)

„ხუთშაბათს შუა დღეზე ჩამოიგლის მატარებელი ჯუმათში და იმას ჩამოჰყვება ივანე; კარგი იქნება, სადგურზე დაუხვდე-ბოდეთ, რადგან ივანეს მარტოკა ამოსვლა სახლში არ შეეძლებოა.“

ასე მოსწერა ივანეს ოჯახს ამხანაგმა ჯარის-კაცმა.

ივანეს ცოლ-შვილმა იცოდა, რომ მიძიმედ დაქრილი ივანე საავადმყოფოში იწვა.

— რადგან სიკვდილისგან იხსნა ღმერ-თმა, ახლა აბა რაღა უქირს, ომპიტალში-კი მოარჩენენ,— იმედობდა ივანეს ცოლი კე-სარია და დღითი-დღე ელოდებოდა — აბა,

მივიღებ ჩემს შავრიოზაისგან წერილსო. მაგ-რამ ივანე წერილს არ სწერდა, სულ ამხა-ნავს აწერინებდა, და ამ გარემოებას, ცოტა არ იყოს, ექვში შეჰყავდა კესარია.

— ალბათ სუსტათ არის და იმიტომ ვერ იწერებო, — აქაც იმედობდა ის და ზოგჯერ კიდევაც ხუმრობდა მეზობლის ქა-ლებთან: — იქნება, ქალო, იი რაცხა წითელ-ჯვარიანი ქალები, რომ ყოფილან, იგენს ეარშიყება ივანე და მე კიდევ დამივიწყაო.

— უი, შავ, — ეტყოდნენ ხოლმე ქალე-ბი, — შენი შავრიოზა — ქაჩალაის მეტი მოი-წვა კაცი მიწაზე?

ერთს წერილში ფრიად სასიამოვნო ამბავი ეწერა:

— ივანემ სისხლის ჯვარი მიიღო.

ძალიან გაახარა ამ ამბავმა კესარია; თვითონაც დაუმატა მოწერილს და ასე უამბობდა სხვებს:

— თურმე ივანეს თვითონ პომპოლიკმა ჩამოჰკიდა სისხლის ჯვარი... თვალს დასახრის მეზობლებს, რომ ჩამოვა ივანე ჯვარიანი. აღარ გახლავს ახლა იგი ივანიკა-ქაჩალია — პირველი სამამასახლისო პენციეიანი კაცია, — დიდგულობდა კესარია სოფელში.

ხშირად სწერდა ივანეს კესარია წერილს და ატყობინებდა სახლის ამბავს, თუმცა სასიამოვნო არაფერი ხდებოდა სახლში.

ხან მისწერდა:

— საწყალი კამუში ხრამში გაღიჩება და კისერი მოიტება.

ხან ასე:

— ღომის ნალიე რომ იყო ფაცხასთან, ქარმა წააქციაო.

ხან კიდევ ასე:

— „სტრატეგები“ იარებიან, საყანულს თხოულობენ, და ჩვენ სიმინდი ზაფხულამდი არ გაგვყოფაო.

დედის წერილზე შეილებიც მიაწერდნენ რამოდენიმე სტრიქონს.

გაზაფხულზე ათი წლის სანდრომ მისწერა მამას:

— თოხი გავალესიე და გავაპარპალებიე მქედელს, რომ ჩამოხვალ — სამარგლელო სიმინდი დაგვხვდება ზეგანში.

შვიდი წლის ბენია სწერდა:

— ღომის სათოხავი ნაყულაი თოხი რომ არის, მე იმას ტარს გაუკეთებ და სანდროსთან ვფუგნი ყანას.

ოთხი წლის თამრო უმატებდა ბოლოს:

— მე ყანას დავცავ, ქათმებს არ ჩაფუშვებ შით, მარა შენ, ჩემო ბაბა, წითელი პელანგი ჩამომიტანე — მე სულ ტიტველი ვარო.

გაბრიელ გოგუაძე

(შემდეგი იქნება)

ღ ა მ ი ს მ ბ ო ს ა ნ ი

(გალაქტიონ ტაბიძის ლექსები)

(გაგრძელება. იხ. „თ.“ და „ც.“ № 29)

შგოსნის გესღიანი სიმღერა ოდნავაც არ ატარებს მარადიულობის ძიების ბეჭედს, შირიქით, მის ეს ცხვრება, როგორც დაუდგროშელი ცვალებადობა და გარდაქმნა, ისე აქვს წარმოდგენილი, ერთფეროვნება და მუდმივობა, შგოსნის ისედაც შწუხარე გულის, მოწვენილობით ავსებს:

„მაგრამ, ჰე, სულა, ერთფეროვან ბრწყინვალებაში თუნდაც ედემში რა იქნება შენთვის ახალი!“

შგოსნის უფრო წუთიერი იტატებს „მოელვარე ცის კიდურში გამიტატებს ხელზე წუთი“. და იგი წუთიერი გატატება შგოსნის შეტ შეგებს ანიჭებს, ვინე მარადიულობა. სიუფლი პრიუდომის სეუდით სახსე ღექსი ეჭვს გარეშეა, შგოსნის უფრო შეტ დადრეჟილებას აგრძობილებას:

„ამ სოფლად ხმება იასამანი და ფრინველთა გალობაც ხანმოკლეა“

ამ სოფლად, ტუჩი ტუჩის ოდნავ ეწაფება... ამ წუთი სოფელში ყველანი დასტირიან ზოგი მეგობრებს, ზოგი საყვარლებს...

იგი კი ოცნებობს იმ გვარ კოცნაზე, რომელიც სამარადისა... იმ გვარ ზაფხულზე, რომელიც სამუდამა... იმ გვარ კავშირზე, რომელიც მარადიულია...“

მარადიული კონცა... მარადიული სიყვარული... მარადიული კავშირი...

ტაბიძის ტრატედიას ჩუენი ცხვრების წუთიერობა კი არ შეადგენს, არაშედ მისი გამოუცნობლობა, მისი ბურუსით მოცულობა. სიკვდილი მით უფრო საზიზღარია, რომ იგი შავი გამოუცნობა მანტიით არის მოცული: არ იტი კანმა სად მიღისარ, არ იტი, სამუდამოდ კედები თუ კიდევ რჩება რაიმე შენა შირიქების და მკვლართ უკანასკნელ მოთქმასა და ცოცხლების ძახილს შუა აღმართულია:

„ჩაბნელებული უფსკრული შავი, სამარადეზმოდ დაუნახავი“.

ქართველი მაჰმადიანები (აჭარლები)

სულეიმან ალა საქარაძე

უსუფ ბეგ ალაბ-ალა-
ხადე წულუკიძე.

ედეშ-ალა საქარაძე

და მართლაც აღნიშნული მოკლებული უოგე-
ლივე მარადიულობას ვერ ურიგდება სიკვდილს
კი არა, არამედ კიდევ უფრო უგადაცვებს, საუ-
კუნთ ცხოვრებას. მას ეშინის სიკვდილის
შემდეგ უცნობის მხარის: ვაი თუ კვლავ ესტუმ-
როს მოხეყნებანი და დღიური სიცხადის სიზმ-
რები დაუსატეს, ასეთივე შიშს აგრძნობენებ-
და სიკვდილის ცივი სიდიდემოება ქაშუკტს:
„და მხოლოდ შიში სიკვდილის შემდეგ,
მხარე უცნობი... სიღვანაც მგზავრი
დაბრუნებული ჩვენ არ გვინახავს,

აშინებს ნებას“
ვინ იცის, იქნებ ცხოვრება მით არის
მიმზიდველი, რომ იგი საფსკე წუთიერი კან-
ტრასტები? შუა დღის მტყუნვარე მსეს სადა-
მას სევდით საფსკე ბინდი სცვლის, დიდის
ცერით დანამული ვარდის კუკური სადამის
მშრალ ფერფლად იტყუვა; აღქაფებულ მდინა-
რეს მდფრე და უმოდრა ზღვა სვამს; სიუფარუ-
ლის პირველ ამბარს მშრალი ანგარიში სცვლის;
გულუბრუვილო ბეშობას, — სკეპტიკი და უნდა-
ბი სიფაქაქე; სიციცხლეს დღვით საფსკეს —
მოღუნებული სიკვდილი. დაად, ცხოვრება საფ-
სკეს ქაღური წინააღმდეგობით და იგი მხო-
ლოდ გარდაქმნას, მოძრაობას და მასშია მისი
სიშუენიერე და სიმასინჯვეტ.

მიხ. აბრამიშვილი

(შემდეგი იქნება)

ეკლესიისა შესავალთან

(მიბახვა)

ეკლესიისა შესავალთან ზის მათხოვარი,
დაფლეთილ კაბით, ჩამომდნარი და ფერში-
დილი.

მოწიწებითა ის შესტქერის გამვლელ-გამომ-
ვლელს,

მოწყალეებისა მისაღებად ხელ-გამოწვდილი.

დიდათ მორთული, მობრძანდება ვილაც ბატონი,
ოქროთ ნაქედი ყავარჯენი უბრუნავს ხელში..

მისი დანახვით მათხოვარის გული შეტოკდა,
ყოფილი სატრფო იცნო იმან ამ სამოსელში:

— შემიწყალევი... მოიგონე ჩვენი წარსული...
ნუ თუ ველარ მცნობ... ეხლა ბედით განაწვა-

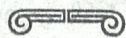
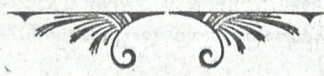
ლებსა?..
— „ჯანიც გაგვარდეს, მე რას გიცნობ ოხერ-

ტიალსა“,
ეს უბასუხა ცრემლით სავსე გლახას თვალებსა.

წყვეა და კრულვა მიაყოლა მას მათხოვარმა
და შესაბრალოდ გადიშლოართა გონ დაკარ-

გული...
ის კი ამაყად, მკლდლურად ეტლში ჩაბრძანდა

ჯანცხრომის მონას, უმადლურად უცემდა გული.
მ. ველისციხელი

ბეღნიერი ღღე*

კომედია 3 მოქმედებად

3 ირეთელი

მომამედნი პირნი

- სალომე შლაპკიძისა — ქვრივა 50 წ.
- აპოლონი — ამისი შვილი, ინტელიგენტი, 35 წ.
- ეგნატე პუწკაშვილი — ფოსტის მოხელე, სამსახურიდან გამოსული, 55 წ.
- თებრო — ამისი ცალი, 40 წ.
- სონა — ამათი ქალი, 25 წ.
- ილარიონ ფუტურიძე — აპოლონის მეგობარი, ინტელიგენტი, 35 წ.
- კოტე
- სანდრო } ქართველი ინტელიგენტები 39 წ.
- გიორგი } 43 წ.
- სერგო — სადამეს მისამსახურე ბიჭი.
- მელანო — ეგნატეს მისამსახურე ქალი.
- სეკუნდანტები.
- ორი ბიჭი და სხვა.

მომამედნა პირველი

აპოლონის კაბინეთი, ლამაზად მორთული. კედლებზე ჩარჩოებში ჩასმული სურათები რუსთაველის, აკაკი წერეთლის, ილია ქაჭავაძის, ნ. ბარათაშვილის, ალ. ყაზბეგის და სხ. ერთ კუთხეში მოზრდილი სამწერლო მაგიდა. ზედ არეულ-ღარეული ჰერია ქაღალდები, წიგნები და სამხატვრო მასალა. მაგიდასთან ზის აპოლონი, ყილეტის ამარა. მის შორი-ახლო სკამზე ზის სალომე, რომელსაც აპოლონი ხატავს.

აპოლონი და სალომე

სალომე (ქართულად კახტად, მართული ზის სკამზე წელში გამართული, ხელები მუხლებზე უწევია და ტუჩ-აზრუწვით აპოლონს მისჩერება. აპოლონი წამდაუწუმ გადმოხედავს და

Настоящая пьеса, под заглавием „Счастливый день“, соч. П. Иретели разрѣшена Намѣстникомъ Его Императорскаго Величества на Кавказѣ, для представленія на сценахъ края (Отзывъ Канцелярїи въ № 31156.—913. 11 декабря 1913 года. Гор. Тифлисъ.

М. х. Предсѣдателя Комитета В. Колобовъ. Секретарь А. Гусевъ

ხატავს. უცბად სადამეს რაღაც გაახსენდება, მუხლებზე ხელს დააკრავს) უი! ჩემს თვალებს! (წამახტება და გარბის კარებისკენ) სერგო! სერგო! ბიჭო სერგო!

აპოლონი (შეჭადრავებული, შეტად სერიოზული სახეაქვს. მოიხედავს, დაინახავს, რომ სადამე კარებისკენ მირბის, წამახტება და დაიქერს. გაბრაზებულია) რა არის, დედა ჩემო, ლამის ტყუილად შემშალა. რა მოხდა? დადექ პატარა ხანს. (მოიყვანს, სკამზე დასვაძს. მაგიდასთან მივა და ხატავს)

სალ. (დაჯდება. საშინლად სწყხს) შვილო, სამოვარი სდუღს და ბიჭს უნდა დავუძახო. (მიბრუნდება კარებისკენ, ა. ადონს ზურგს შეაქცევს)

აპოლ. (წამოვარდება გაბრაზებული, მივა და მოაბრუნებს.) არა, რას მიშვრები, დედაჩემო, თუ იცი შენ ნამდვილად გინდა ვამაგრეო. მე შენს პირი სახეს ვხატავ და შენ კი ზურგს მიჩვენებ. (აღერსით) ცოტ კიდევ, დედა ჩემო, და გავათავებ. (მივა მაგიდასთან და ხატავს)

სალ. (წუხს) აღარ შემძლია, შვილო, განმათავისუფლე. დილას აქეთია ასე ვწვალობ და მტრის აღარ შემძლია. ხან წალმა მამბრუნებ და ხან უკუღმა. მოვკვდი, ძალა აღარა მაქვს, ის ოხერი სამოვარაც შემოსატანი. ჩიი მაინც არ გინდა?

აპოლ. (გაკავრებით) საკვირველია, დედა ჩემო, როცა ხატვის ან წერის ხალისი მაქვს. სამოვარი და ჯამ-ქურქელი მაშინ მოგაგონდება ხოლმე (დომილით) არ გაინძრე, დედა, თორემ შენს სამოვარს და ჯამ-ქურქელს სულს ნაკუწ-ნაკუწად ვაქცევ. (ხატავს)

სალ. (წამოიწვევს და ისევ დაჯდება. ნუღის სმათ ეძახის ბიჭს) სერგო! სერგო!

აპოლ. (მოიხედავს და შეუბღვევს) სწორედ დაჯექ! (ხატავს) ცოტა კიდევ და გავათავებ, არ გაინძრე! (ხატავს)

სალ. (ვედარ ისვენებს სკამზე, ეძახის ბიჭს.) სერგო! სერგო! (შემოდის სერგო)

II

აპოლონ, სალომე და სერგო.

სერგო (საღამეს შორი ახლას გახერდება) ბატონო!

სალ. (უნდა მიიხედოს სერგოსკენ, მკრამთა ნახევრებისა, ცალი თვალით შეხედავს და ჩუმად ეკითხება) სამოვარი როგორ არის?

სერ. (დომილით) კარგად ვახლავთ, ბატონო!

სალ. (ცოტათი მიიბრუნებს პირს და გაჟაფრებით) სერგო!

სერ. (ხმა მადლა) ბატონო!

აპოლ. (მიიხედავს გაჟაფრებული და დაინახავს სერგოს) დაიკარგე აქედან! (სერგო დადის სიცილით) სწორედ ქლექს გამიჩინე, დედაჩემო; რა ვაგიჩნდა, ეს ოხერი საშოვარი? ერთ წუთს არ შეგიძლია მოიხვენო?

სალ. (წყენით) ერთი წუთი კი არა, შევილო, დილას აქეთია ასე მაწვალე, აგერ შუადღე შეიქნა, გაათავე ჩქარა.

აპოლ. (მივა მავადსთან) ახლავე გავათავებ. (შეხედავს) თავი სწორედ დაიკირე. (საღამე განზე მიიბრუნებს თავს) სწორედ! ახ, ღმერთო! (მივა და გაუსწორებს თავს) აი, ცოტა ხანს აგრე დადექი და ახლავე გავათავებ. (მივა მავადსთან და ხატავს)

სალ. (სწუხს. ცალი თვალით გაიხედავს კარებისკენ და ეძახის ბიჭს) ბიჭო, სერგო! (შემოდის სერგო)

III

სალომე, აპოლონ და სერგო

სერ. (სიცილს ძლივს იმაგრებს) ბატონო!

სალ. (ცალი თვალით აპოლონს უყურებს) სამოვარი შემოიტანე!

სერ. ბატონი ბრძანდებით. ახლავე! (მიდის კარებისკენ)

აპოლ. (უცბად მიიხედავს და გაბზახებული) ბიჭო! სერგო!

სერ. (გახერდება) ბატონო!

აპოლ. ეხლავე სამოვარი და (კალე. ჩაიადარ გვიდა!

სერ. ბატონი ბრძანდებით, ეხლავე! (გადის სიცილით)

სალ. (სწუხს, მაგრამ ხმა ვერ ამოუდია. **გდიდობს თავი სწორედ დაიჭირას. მწუხარედ**

მერე ჩაიადარ გვიდა შევილო?

აპოლ. (ბრახიანად) არ გვიდა!

სალ. შენი ნებაა, შევილო!

აპოლ. (ხატავს) კიდევ ერთი წუთი და გათავდა. აჰა! (გაუს-გამოუსვამს ნახშირს) გათავდა. ახლა რაც გინდა ის ქენი. (წამოდება, აიღებს სურათს და უყურებს) უჰ, რა მშვენიერია. (დაინახავს რომ საღამე ასევე ზის, სიცილით) ეხლა აღარ დგები?

სალ. (წამოდება და ამოიხენეშებს) მადლობა ღმერთს! მე კი ასე მეგონა კიდევ ხატავდი. თუ აგრე აღრე გაათავებდი, შევილო, სამოვარი რად დააცლევინე?

აპოლ. (დომილით) იმიტომ, რომ სწორედ ვერ იჯექი. მე შენ დავსაჯე დღეს და უჩაიოდ ღატოვე (წაიღებს სურათს და ჩამოკიდებს კედელზე შოთა რუსთაველის გვერდით)

სალ. (მიდის კარებისკენ) წავიდე, ისევ დავადგმევინო სამოვარი.

აპოლ. (გახერებს) დაიცა! არ ნახავ ახლა შენ სურათს? მოდი ნახე რა მშვენიერებაა! ხედავ რა დიდებულ კაცებთან ჩამოკიდე? (მიიყვანს სურათთან)

სალ. მშვენიერია! მშვენიერია! (ამოხეჩი) ნეტაი, შევილო, ეს ნიქი აღრე გამოგეჩინა, მამიშენის ლამაზი სახეც დავეხატა.

აპოლ. (დომილით დადის) ბარემ კარგი იყო, მაგრამ განა მაშინ შეიძლებოდა რაიმე ნიქის გამოჩენა? მთელი ამდენი ხნის განმავლობაში რაღაც სულელურ წიგნებით მიტენავდნენ თავს სასწავლებელში, ნიქის განვითარება მაშინ შეიძლება, დედა ჩემო, როცა თავისუფალია ადამიანი და აპეკუნი არ ჰყავს ვინ იცის რამდენი ტალანტი ილუპება ტყუილა-უბრალოდ.

სალ. (თავს უქნევს, თითქმის გაიგო აპოლონის სიტყვები) მართალია, შევილო, მართალია.

აპოლ. (დომილით) მაგრამ არა უშავს, დედაჩემო, ჯერ კიდევ გვიანი არ არის, კიდევ მოვასწრობ, ჩემმა ნიქმა ფრთა გაშალოს. გაზეთებმა უკვე ლაპარაკი დაიწყეს ჩემი ნახატების შესახებ.

აპოლ. ყველაფერი კარგი, მაგრამ ერთი ეს მითხარი, შევილო, რა გამოვა აქედან? ფული იქნება?

მსახიობი ნიკო გვარამია

გ. ხონის თეატრის რეჟისორად მიწვეული

აპოლ. (ღიმილით) შენ სულ ფულები გაგონდება, დედა-ჩემო! რა შავ ქვად გინდა ფულები. სახელი სთქვი, სახელი, განა სახელს რამე სჯობია?

სალ. (დადონებით) მარტო სახელი არ კმარა, შეილო, ფულებიც საჭიროა... ან სამსახურში შედი, ან ისევ აღუკატობა დაიწყე, აგრე არ ვარგა.

აპოლ. (ბრახიანად) ხომ არ გამოსულელდი, რა შავ-ქვად მინდა სამსახური! მე მინდა საზოგადოებას ვემსახურო.

სალ. (წვენიით) მაშ სანამდი უნდა გვეყოს, შეილო, მამიშენის შეძენილი ქონება, ეს ერთი სახლი და რამდენიმე ღუბანი გვაქვს, ეს რომ აღარ იქნება, მერე რა უნდა ვქნათ? ცოლი არ გინდა, ოჯახი, მტერი და მოყვარე?

აპოლ. (სიცილით) ცოლი კი არა ცომი არ გინდა?

სალ. (დადონებით) მაშ ცოლი არ უნდა შეირთო, შეილო?

აპოლ. (აღინის) როცა დრო მოვა, შეიძლება შევირთო. წინ და წინ ასეთი რთული კითხვის გადაწყვეტა ძლიერ ძნელია.

სალ. (ტიჩაღის ხმით) მე მინდა, შეილო, ჩემს სიცოცხლეში შეირთო ცოლი და ჩემის თვალითა ვნახო შენი ბედნიერება, თორემ მე რომ მოგვედები, რაც გინდა ის ქენი.

აპოლ. (სიცილით) ჯერ ადრეა, ადრე, დედა-ჩემო!

სალ. რაღა ადრეა, შეილო, ოცდათექვსმეტი წლისა ხარ და ასი წლისამ ხომ არ უნდა შეირთო ცოლი?

აპოლ. ჯერ მაგისტრის არა მცალიან, დედა-ჩემო, ათასი სხვა საქმე მაქვს გასაკეთებელი. თუ შეგხვდი ისეთს, როგორიც მე მინდა, შესაძლებელია შევირთო.

სალ. განა ცოლთან ერთად არ შეგიძლიან სხვა საქმე გააკეთო?

აპოლ. (შუა საფარქელში ჩასვამს ღედას, თვითონ გვერდზე მოუჭადება) რა გინდა, რა, დედა-ჩემო? რა შავი ქირი გინდა? გინდა ჩვენი მყუდრო ცხოვრება ავაფორიაქოთ, დაეაყრაოთ?

სალ. (გაოცებულად) რას ამბობ, შეილო, მე მინდა შენი ბედნიერება, სხვა არაფერი.

აპოლ. (სერაიფულად) დედა-ჩემო, მე და შენ ჩინებული ამხანაგები ვართ, მეგობრულად ვსცხოვრობთ. ასეთი ცხოვრება მოგწყინდა?

სალ. უიმე! როგორ თუ მომწყინდა, შეილო? სიცოცხლე იმიტომ მინდა, რომ შენ გიყურო.

აპოლ. მაშ რად გინდა ჩვენი ოჯახი ჩხუბის ბუდედ გადაიქცეს?

სალ. მე ეს არ მინდა, რაღებს ამბობ, შეილო?

აპოლ. მაშ რად დაგიჩემებია ცოლი და ცოლიო. არ იცი ცოლს რა მოჰყვება?

სალ. არაფერიც არ მოჰყვება, ოჯახი ოჯახს დაემსგავსება, მტერი გეყოლება და მოყვარე, მეც კმაყოფილი ვიქნები და ნასიამოვნები ჩავალ სამარეში.

აპოლ. (ღიმილით) გაგიგონია როდისმე რძალ-დედამთილის თანხმობა?

სალ. რატომაც არა! შენ მაგისი დარდი ნუ გაქვს, ისე მოვეწყობით რომ ჩინებულად.

აპოლ. (ადგება) ყოვლად შეუძლებელია. რძალ-დედამთილის შეთანხმება არავითარ ძალას არ შეუძლია. მოვიყვან ცოლს, ასტყდება ჩხუბი დავიდარაბა და მშვიდობით საზოგადო საქმეც, მშვიდობით აპოლონ, მე თქვენ გაშველებას მოვუნდები.

სალ. შენ მაგის ფიქრი ნუ გაქვს, ოლონდ გამაბედნიერე, დამანახე შენი ცოლი და თავშიაც რომ ჩამარტყას — ხმასაც არა მოვიღებ.

აპოლ. (ღიმილით) კარგი, დედა ჩემო, კარგი, თუ ისეთი ვინმე ვნახე, რომ მომეწონა—შევირთავ.

სალ. (მიდის კარებისკენ) ეჰ, ჩვენ ლაპარაკში გავებით და სამოვარი სულ დამავიწყდა. (ეპასვის ბიჭს) სერგო! ბიჭო სერგო! (შემოდის სერგო)

3. ირეთელი

(გაგრძელება იქნება)

ქართულები და ერთი სოლიდარობა

„Audiatur et Altera pars“—

მოწინააღმდეგე მხარესაც მოუსმინოთ.

ლათინური ანდაზა

ხელ-ახლა აღიძრა იმაზე ღაზაზაკი, რაც ქართველ ხალხს თვით მისი არსებობის დასაბამითაც ძვალ-რბილში ჭქონდა და აქვს გამჭვდარა.

კავკასიის ერთი შორის ქართველებს შეტად ბუერ საგანში ჭონდათ უბინატესობა, მაგრამ ერთი სოლიდარობაში კი ყოველთვის უბინარგელის/ადგელი ექნათ: ისტორიას არ ახსოვს ქართველების უგულვობა ამ მხრივ. ჩვენს მეზობლებს არა ერთხელ უღალატნათ ჩვენთვის, ვინ მოსთვლის რამდენჯერ გაუციათ მათ ეს თავისივე მათავე კეთილი მეზობელი და ხშირად უხვი მსახირობელი—ქართველი კრი. ბუერჯერ შედებიდა ქართველის გერა მისი შეილები უმინკო სისხლით და ეს, როგორც ვსთქვით, ხდება ხშირად მისივე მეზობლების მეხნებით, მაგრამ ქართველებს ეს არა თუ შეუხანსავთ გულში ხინკად, არამედ ის ისევე ისეთი ერთი სოლიდარობის მოტრფილად დაჩნინდა, როგორც ყოველთვის; კიდევ მეტი: ბუერჯერ თვით მტრადვე მოძმის, თუ მეზობლის მოსარჩლე-დაც-კი გამოსულა.

სოტი მოაზრე ამ ჩვენს ტრადიციულ ხასიათს ჩვენი ერის სიბუქეს, პოლიტიკის უცდინარობის აწერს, მაგრამ ჩვენი ხალხი ასეთს მოსარჩლებს ვერ დაუთანხმება, რადგან იგი შეტად მალა ჩვენებს აღმიანის ცხოვრებაში უხეობრად სიოჟიანეს. ტუვილა კი არ უთქვამს მეტნიერს უპატიოსანი კაცის ერთი წამი

სჯობს უპატიოსნო კაცის საუკუნესო“. უფ-კაცი მხოლოდ მაშინ ხარ—ამბობენ არაბები—როცა შენ არ გძულს შენი მტერი, არამედ მხოლოდ გეცოდება იგი!“ დიად, ასეთი უნდა იყოს აღმიანის დანიშნულება პატიოსან გულში...

მაგრამ ასეთი უნდა იყოს მთელი კრი, როგორც ერთეული?.. ისიც მაშინ, როცა შენივე მეზობელი, ყოველი ფეხის გადადგამაზე, გლალატობს, გდევნის, გავიწროებს და ჭლამის მოგზავს, გაგანადგურებს?!

ეგებ ვინმეს ჭგონია, რომ იმას თვით ქრისტი გვაყალებს, როცა ამბობს: „გიუფარდეს მტერი შენი“—ო, მაგრამ არა, ის იმასაც ბრძანებს: „ამხილე მას თვითონ, ამხილებიე მოძმეს, მეზობელს, და თუ არ შეისმინოს—დაიბურტუე კალთა და განშორდიო.“

რას უნდა მივანწეროთ, თუ არ ერთი სოლიდარობისათვის თავდადებას ჩვენი ქვეყნის შეიღთა ესდენ წამება?.. გმირი ბუერი გვეოლია, სისხლიც დაღვრიდა.. კანცობრიობის საკურთხეველს ბუერჯერ შესწირვია ქართველი ხალხის „მე“. რა არ ატვიტანია, რა მსხვერპლი არ შეგვიწირავს ამ საჩაკო ერთი სოლიდარობისათვის, მაგრამ რომელი ერთი დაგვისწავლეს ან დაგვისხომეს?... ნეტავ რატომ?!. სრულიად ბეტი და უსუსური უნდა იყოს კაცი, რომ ამის გერ მიხვდეს, მით უმეტეს მაშინ, როცა საესკა ჩვენი ქვეყანა ჩვენი ხალხის გულიდან ამოხანსეთი ბრძინული ანდაზებით: „ჯერ თავო დათავო—მერე ცოლო და შეილოო.“

თუ-კი შენ, შენი მოძმე მონათესავე, შენივე ერის ნაწილი ვერ შეტითვისებია, ვერ დაციმვარებია ურთერთშორის სოლიდარობა, როგორც გინდა ერთი სოლიდარობის საერთო საკანცობრიო ტაძარი ადგა?!. სემოდ მოყვანილი ანდაზა, „ჯერ თავო და თავო—მერე ცოლო და შეილო“ თავის თავად ტლანქია, მაგრამ, თუ კარტად დაუგვირდებით, დიდად საგულისხმობა, თუ შენი „თავო და თავო“—არაფერია—„ნცოლო და შეილო“ რაღა უნდა იქნეს?..

სანამ თვით ჩვენ, ჩვენ ერს შორის არ დაგვიყარებთ მტკიცე სოლიდარობას, ისე ყოველი ჩვენი შრომა ამ დარტში მხოლოდ დანკისობურია, რასაც კიდევც გვახსელს ჩვენი ნიჭიერი მოგსანი კ. მათაშვილი:

„წინ სამშობლოვ! შეასრულე რაინდული-
 უნი ვალი!
 „ვჰა, მსოფლიოს დამჩაგვრელთა, ვაჰ,
 ცხვრის ფარათ წისკვილთ ბრალი!
 „შეჯექ მცხოვან როსინანტზე, გადალახე
 გზა სავალი...
 „იქნებ სულის სილამაზემ მოგიბოვოს
 მომავალი?!.“
 „იქნებ?“ — მაგრამ ამაზე შემდეგ.
 იასე რაჭველი

გაღლიარჩი ალაშიანი

სოლომონ ქრისტეფორესძე კიპრიზოვი

უხვი შემწირველი და 13 ივლისს ვერაგულად მოკლული, რომელიც გასულ კვირას პეტრე-პავლეს სასაფლაოზე დაკრძალეს, შთამომავლობით ბერძენი იყო. მისი პაპა კუნძულ კიპროსიდან საქართველოში გადმოსახლდა 18 საუკ. მიწურულს. თვითონ სოლომონი გარს დაიბადა, ქართველთა შორის აღიზარდა, კარგად შეისწავლა ქართული ძველი და ახალი მწერლობა („გეფხის ტყაოსანი“ და „გურამიანი“ თითქმის ზეპირად იცოდა), სულით და გულით ქართველთა დაეზიარა და ქართულად ლექსების წერა(კი დაიწყო. სრულიად არაფრის მქონემ—მეწვერიმლობას მიჰყურებოდა, შემდეგ ღვინით ვაჭრობას, ორთაქალისკენ მიწა იყიდა, საკუთარს ხელით ააშენა წერილი ოთახები, ბოლოს მამულები მიუმატა და დიდი სახლები წამოკიმა. იყო ხელმოკერილი, საქმის მუყაითი და თავისებური კაცი. ერთადერთ შვილს ქართულ გიმნაზიაში ასწავლიდა, მაგრამ შვილმა სწავლა ვერ გაათავა. ხანში შესულმა ს — მა მონდობა რაიმე კეთილსაქმით პატივი ეცა თავის მფორე სამშობლო-საქართველოსთვის; ერთხანად ფიქრობდა ქ. შ. წ. კ. ს-ისთვის შეეწირნა თვისი ერთერთი მამული, მაგრამ ბოლოს განზრახვა შეიცვალა და ქართველ ქალთა „განათლებლის“ საზოგადოებას შესწირა ამ უამად 40,000 მან. ღირებულის სახლი, რომლის ეზოშიაც გოგირდის წყლის ჭებია. ამ შეწირულების გამო ზოგიერთმა თანაოძმებმა უსაყვედურეს—რაღა ქართველებს შესწირე უნი მამულიო?... მაგრამ განსვენებულმა მიუგო: მე საქართველოში გავიზარდე, ქონებაც აქ შევიძინე და ქართველებზევა უბრალოა.
 განსვენებულის ნატურა იყო, თვის მიერ შეწირულ სახლში ენახა სკოლა.

ამ უხვი შეწირულებით ს. კიპრიზოვი „განათლების“ საზოგადოებას მკვიდრი საძირკველი ჩაუდგო და მით თვისი სახელიც უკვდავ ჰყო. გარდა ამისა თვისი ასეთი საქციელით მაგალითი უჩვენა ყველა იმ

ალექსანდრე ზაქარიას ძე როსტომაშვილი

სხვა ჯილდოებიც. რამდენჯერმე დასკრეს. მოკლულ იქნა ავსტრიის საზღვარზე. თელიც გადმოასვენეს და დაკრძალეს 16 ივლისს.

გმირი ქაბუჯი, მოხერხებული მზვერავი და შეუღრეკელი მეპრძოლი. სხვათა შორის, 50 კაციტ გააზღვია ავსტრიელთა სიმაგრე, აილო მათი სანგარი და 100 ტყვე წამოიყვანა. ამის გამო დაჯილდოვეს წმ. გიორგის ოქროს იარაღით. მიღებული აქვს

შემოხიზნულ ხალხთ, რომელნიც საქართველოს მიწა-წყალზე ცხოვრობენ, მდიდრდებიან და ქართველებს არა თუ მადლობას უხდნიან კეთილი საქმით—ხშირად სწიხლავენ კიდევც, უპატიურად ეპყრობიან, ცხოვრების სახ არს უსპობენ.

როგორც შევიტყვეთ, ქართ. ქალთა „განათლების“ საზ-ას განუზრახავს შემოდგომიდან პროფესიონალური განყოფილება დააფუძნოს კიპრიზოვის მიერ შეწირულ სახლში ყველა ეროვნებათა ღარიბ ქალთათვის და აგრედვე რამდენიმე სლიპენდია დანიშნოს კიპრიზოვის სახელზე.

ქართველი ხალხი არ დაივიწყებს ამგვარ ალაშიანთა და მუდამ მადლობით მოიხსენიებს...

საუკუნოდ იყოს ხსენებ ამისი!

იოსებ არიშაიანი

თელავის სცენა

(საზოგადო მიმოხილვა)

ჩვენი დამსახურებულ ძველ და ახალ სცენის მთავართა წყალობით თელავის სასცენო ხელფანებისთან ძლიერ ახლოს იდგა პანთეონის გვირგვინის ბრწყინვალე ვარსკვლავი და დომესხიშვილი, საფარფავ-ბაშიძე, დამსახურებული მსახიობნი: ვ. გაშურელიძე, დ. აწუურელი, ელ.

*) აქვე საჭიროდ მიგვჩინა აღვნიშნოთ შემდეგი: ს. კიპრიზოვს დარჩა ცოლშვილიანი ერთი შვილი, რომელსაც მამის მკვლელობაში ბრალი დასდეს და ციხეში ჩასვეს, მოხუცი დედა (100 წლისა იქნება), და, დისწულები და ბლომა მამულები ორთაქალაში. განსვენებული კიდევ ბევრ კარგს საქმეს ფიქრობდა, მაგრამ ბოროტმა ხელმა ამის აღსრულება არ აცალა.

ი—მლი

ანდრეიკაშვილი და სხვ. ესენი კახეთმა უძღვნა ქართულ სტენას და სწორედ ამისთვის, ამ პირთ განუწყვეტელი კავშირი ქვეყნით თელავთან, როცა საფუძვლობით სსმშობლოში ბრუნდებოდნენ, მათთან ერთად გვესტუმრებოდნენ ხელში სხვა მსახიობნიც და საფუძვლობით სისტემატიურად იღებოდნენ თანამედროვე და ისტორიული პიესები როგორც ორიგინალი ისე ნათარგმნი; „სსმშობლო“ „დაძმა“. „ურდიალ-აკოსტა“, „ედმოდიანი“, „ქიქ. შტოკმანი“ და სხვ. ეს იყო ამ 10—15 წლის წინედ და შემდეგ კი თელავის სტენასზე ხანგრძლივ ჩამოეშო ფარდა და ბნელმა მოიტვა მისი კულისები სსსტენო ხელოვნების მხრივ. არა. ფარდა იხდება თუმცა იშვიათად, წარმოდგენებიც იშვიათება, მაგრამ იქ მოქმედებენ ხეინი სტენის მოყვარენი, რომელთაც არა აქვთ არაკითარი ორგანიზაცია და უმთავრესად რეჟისორი არა ქვეყნით და თუ ხან და ხან იმართება, ამისად უკველთვის შემთხვევითი ხასიათი აქვს ხელში. მართალია ამ ბოლო წელს თელავს ეწვია ქართ. დრამატული დასის მსახიობი თამრო გოგოლაშვილი და თავის ხელოვნური თამაშით არა ერთხელ შემოუკრთვია მკურებლები თავის კარში, მაგრამ ესეც ხომ ცხადია, რომ ერთი მერცხალი კასათხულის ვერ მოიუფანს.

და თუ ხელოვნება დავგშორდა, უნათონის კარები დაიხშო და სტენასზე ლამზარი ჩაქრა, ეს უმთავრესად უგზობის, სიშორის და ხეინი პრეფინციის ჩამოტყენის ბრალია. რაც შეეხება უგზობის, კახეთის რკ. გზის ამოძრაგების შემდეგ, მას ადგილი აღარ ექნება, თელავი თბილისს ადგილად გადაეშობება, რაც, სხვა სიკეთეთა შორის, იმის მომასწავებელია, რომ ამის შემდეგ ადგილი იქნება ჩვენკენ როგორც მსახიობთა მოგზაურობა, ისე ლექტორების მოწვევა და სხვა რეფერატების მოწვობა...

ეს უკვე ამ საფუძვლამა დავგშობიკიტა როცა თელავს ეწვივნენ თბ. დრ. დასის არტისტები ქ-ნნი: ნ. ჩხეიძე, ბუჯანიშვილი, რუიშირელი, ბ-ნნი: ქორელი, კორშიელი, ახოსპირელი; აღ. იმედსვილს ამ დღეებში მოკლიან. ამათ მიუმატეთ მსახ. თ. გოგოლაშვილი, ადგილობრივი სტენის მოყვარენი და გამოდის მთელი დასი, რომელიც მთელ საფუძვლის განმავლობაში უკველ შაბათს გამართავს წარმოდგენებს.

პირველი წარმოდგენა 24 ივნისს გაიმართა, დადგეს კარევის ცნობილი დრამა „უბედური ნაბიჯი“ და კომედია „დატრიალდა ჯარა“. წარმოდგენამ სკერთოდ მშვენივრად ჩაიარა: რეჟ. ქორელის გამოცდილი ხელი აშკარად ეტეობდა არა თუ მსახიობთ, არამედ სტენის მოყვარეთაც: ნ. ჩხეიძის ხელოვნურმა თამაშმა ხომ ისე იმოქმედა სსსოგადობასზე, რომ მკსამე მოქმედების დროს არა თუ ქალებმა, მამაკაცებმაც-კი ქვითინი დაიწვეს. ნ. ჩხეიძის მხარში მისდევდნენ დანარჩენი მოთამაშენი, რომელთაც, სხათათად რომ გავარჩიოთ ზოგიერთი რამ ნაკლი მაინც ახლდათ, მაგრამ ეს ხომ სკერთოთ ანსამბლს მაინც ხელს არ უშლიდა, რომ სსსოგადობა ძლიერ ემყოფილი დარჩენილიყო. ხალხი ბევრი დაესწრო. ქ-ნ ჩხეიძის თაკეული მითრევეს. წარმოდგენა შეტად კვიან დაიწვეს და პირველ საათზე გათავდა, რაცა სსსოგადობისთვის ძლიერ უხერხულია. იმედია შემდეგ თავის დროზე დაიწვებენ და აფიშებშიაც ასევე უნდა აღნიშნონ. კარგი იქნება პროგრამებიც დაბეჭდინონ ხელში.

დავიწყებული

**ქართულ მაჭმადიანთა ლექსი—
სიმღერა**

(ნაწყვეტი)

ქმული საიღე აღნიძის მიერ

მე საწყალმა ვისა უთხრა
ჩემი გულისა დერდები?
ლამით გზოზე სიარულში
ბევრჯელაც-და გავგორდები.
ლალატობა რომ შამოვიდა,
ვერა კაცს ვეღარ ვენდობი,
ველარ შევალ ვერა სახში:
დილა-სალმ ვზივარ ტყეში.
ზაფთიებო გეხვეწები,
არ გამაგზავნოთ უქუმათში.
არავინ არ გადამარჩენს,
გაძვგზავნიან სიბირში...
...რა ბრალი მე დემეყარა!
მომიკვდა-და ჩემი ქალი:
აღარ მაქ შემოსავალი.
ღმერთო, შენ-ც გეხვეწები,
გემიყვანე ლამაზ დღეში.

ქ ა რ თ უ ლ ი ს ა ხ ი ო ბ ა

საზოგადოებრივი თეატრი 12 ივლისს ნ. შახნაზაროვის თავმჯდომარეობით შემდგარ საზოგადოებრივ კრებაზე (დაესწრა 41 წევრი) განიხილეს გამგეობის მოხსენება, წარსული წლის ანგარიში, მომავალი ხარჯთაღრიცხვა, აარჩიეს გამგეობისა და სარევიზო კომისიის წევრნი და სხ. ძველ გამგეობის საქმე დაუწყვია სრულიად უქონებოდ 1915 წ. 15 თებერ. და 27 მაისამდე გაუმართავს 18 წარმოდგენა, 1 სერინობა, შ. საფაროვისა (2 წარმოდ.) და ვინარმანიძის (16 წარმოდ.) რეჟისორობით, სცენის მოყვარეთა მონაწილეობით. შემოსავალი ჰქონია 1222 მ. 99 კ. გასავალი 1122 მ. 24 კ. ნაღდათ დარჩენია 100 მან. და მომავალი წლის თეატრის ქირაში გადაუხდია 75 მან. წარმოდგენები იდგმებოდა კვირობით (2 — ჯერ შაბათს). ძველმა გამგეობამ, რომლის წევრებიც, ორის გარდა, საბურთალოდან იყვნენ — თავმჯდ. ლუკა ბაქრაძე, წევრნი: ტ. ბურჭულაძე, მ. ლებანიძე, გ. ხეჩუაშვილი, გ. მამულაშვილი, პ. ხეთაგაშვილი, ი. ქორთაშვილი — ახალ გამგეობას გადასცა 1500 მანათამდე ღირებული ქონება. (ამაშია შესული თავ. ახანაურთაგან შეწირული 90 სკამი.) საზოგადოებრივ კრებამ დაადგინა: 1) პრაქტიკული მუშაობისთვის ძველ გამგეობას გამოეცხადოს მადლობა, ხოლო დიდი შენიშვნა, რომ გამგეობის ნაოქმედარი იდეურ მხარეს მოკლებული იყო; 2) ერთხმად მიღებულ და დამტკიცებულ იქმნა წარსული წლის ანგარიში; 3) მიიღეს მომავალი წლის ხარჯთაღრიცხვა. მცირედი შესწორებით (რეჟისორს ერთ დროულ ჯილდოდ მიეცეს 100 მან. და აგრედვე სცენის მხატვრულ მხარის გასაუმჯობესებლად გადაიდოს თანხა). საგარეუდო ხარჯთაღრიცხვაში შემოსავალი 1420 მან. დაახლოებით ამდენივე გასავალი. ძველი გამგეობის წარდგენისამებრ სახ. კრებამ საპატიო წევრებად აარჩია ვანო ვეფხვაძე (მუშა-მხატვარი) და ცნობილი ქველმოქმედი იაკობ ზუბალაშვილი. საზოგადოებრივ კრებამ დაადგინა: დამფუძნებელ წევრობის მსურველთათვის გადასახადი 1 მ, ნამდვილ წევრობის — 50 კ. ახალ გამგეობაში აარჩიეს: შახნაზაროვი, ვეფხვაძე, ლაფაჩიძე, ხიზანაშვილი, ქორთაშვილი, ტყეშელაშვილი. მათ კანდიდატებად: კახიანი, ირეთელი, ყიფიანი; სარევიზო კომისიის წევრებად: კასრაძე, ლელაშვილი, ვინარმანიძე. მათ კანდიდატებად: თოხაძე, ქორთაძე. ახალ გამგეობაში საბურთალოდან მხოლოდ ერთია, დანარჩენები ქალაქიდან (ორი ავლაბრიდანაც-კი. ახალი გამგეობა უკვე შეუდგა მოქმედებას: პირველი წარმოდგენა („საბედისწერო დამაჩა“) გაიმართება დღეს.

მახლობელი

ხალოსანთა კლუბი 17 ივლისს ვ. გუნიას თაოსნობით ქართველ მხანობთა ამხანაგობამ

წარმოდგინა „ღამა“: ოტია ჯოლია — ალ. იმედაშვილი, მარინე — ქილარჯიშვილი, ფაშა — გელევანოვი, გაიოზი — ი. ყივიძე, ადამია — ვ. გუნია. სცენის მოუწყობლობა და ზოგიერთა მონაწილეთა სისუსტემ, გააუფერულა წარმოდგენა. დიდძალი ხალხი დაესწრო. უმეტესად ნოქარ-ხელოსნები. — ნო —

ხარუზნის კლუბის მამასახლისითა საბჭოს, ბ. დ. დუმბაძის თავმჯდომარეობით, როგორც სჩანს, მტკიცედ გადუწყებია, გონივრული გასართობებით გაუმასპინძლდეს თავის წევრთა ოჯახებმა და საზოგადოებას: ევროპული თუ ჩვენებური მუსიკა, საღამოები, წარმოდგენა და სხ. მორიგეობით იმართება ყოველდღე ოთხშაბათს, 22 ივლისს ვ. გუნიას რეჟისორობით ქართ მსახ. ამხანაგობამ წარმოდგინა ა. ცაგარლის „რაც გინახავს — ვეღარ ნახავ!“ მონაწილეობდნენ ტ. აბაშიძე, მ. ქილარჯიშვილი, ვ. გუნია, გ. გედევანოვი, ალ. იმედაშვილი, გ. იორდანიშვილი და სხ. წარმოდგენა დროზე გათავდა (11ს.) რაც სასიამოვნოდ უნდა ჩაითვალოს. საზოგადოება ბლომად დაესწრო. — ლი

ხონის თეატრის სამართავად წელსაც აირჩა დრამ. ჯგუფის გამგეობა (ქ-ნი ე. ბაბტაძისა — თავმჯდომარედ, ბ. ბ. კ. უგულავა, კ. ქაცარავა, ნ. შაფაქიძე, თ. ნად. რეიშვილი და გ. ბალაჩივაძე კანდიდატებად: მ. ჭავჭავაძე, გ. მეტეხე და მ. ბაბტაძის ასული). სეზონი გაიხსნა 14 ივნისს. მოწვეულნი არიან ქ-ნი ნ. ჯავახიშვილი, ანიკო კავთელი, ბ-ნი ნ. გვარამია. გამგეობის და არტისტთა პერსონალი შეუდგა ენერგიულ შრომას, და მართლაც ნაყოფი მოიტანა: თუთხმეტი დღის განმავლობაში 4-5 არმოდგენა გაიმართა, ყველას ხალხი ბევრი დაესწრო და, რასაკვირველია, შემოსავალიც საუცხოვო იყო, საქმის ასე კარგად დაყენებაში მეტი ღვაწლი მიუძღვის რეჟისორს ბ-ნ ნ. გვარამიას. **ბ. ხო ლი**

დ. ზუზულიძე კვირას, 12/VII ადგილობრივ საკრებულოს სასარგებლოდ ახალგაზრდა სცენის მოყვარეთ წარმოდგინეს „სოფლის გმირები“, დრ. 4 მოქირეთელისა. წარმოდგენა დაიწყო გვიან, 9 1/2 ს სპირიტონმა (კ — დია) გვარნიანად შესრულდა როლი. კარგი იყო ანიკო (ქარ — სი), არ უშავდა ირაკლისაც (ჯ — ნია), მხოლოდ დედა (ბ — სი) შესაფერი არ იყო. ტრაიელს (კ — ცია) ტანადობა არ უვარგოდა, მასთან ნამეტანს ყვიროდა. არ შევენოდა მოქმედება სხვებსაც, გარდა კნ. ბუსუსასი, არა უჭირდათ, საერთოდ პიესამ გვარნიანად ჩაიარა. წარმოდგენის შემდეგ მუსიკალურმა განყოფილებამ ძალიან ასიამოვნა დამსწრენი. წარმოდგენა გათავდა 12 1/2 ს. **დამსწრა**

წ ვ რ ი ლ ი ა მ გ ე ბ ი

➤ **მსახიობი კ. მამარაძე**, ბრძოლის ველზე დაჭრილი, სამშობლოში დაბრუნდა თვე-ნახევრით. იგი უმაღლეს ჯილდოზეა წარდგენილი.

➤ **ახალგაზდა მომღერალი პრაპ. დავ. აკოფაშვილი**, რომელიც ოსმალეთის საზღვარზე მონაწილეობდა ომში, დაჯილდოვებულ იქმნა წმ. ანნას მე-3-ე ხარისხით.

➤ **სახალხო სახლში** ქართ. სახ. წარმ. მმართველ წრის საზოგადო კრება შესდგება ხვალ, 27 ივლისს სახალხო სახლში.

➤ **სოფ. კატარაქაშელის წიგნთსაცავ-სამკითხველო**, რომელიც რვა წლის წინად—მოძრაობის დროს—დაიკეტა, ჯერაბ დახურულია და ადგილობრივი ინტელიგენცია თითქო არც კი ზრუნავს ამასზე, როგორც შეეიტყვით, ზოგიერთ პირთა თაოსნობით წიგნთსაცავის საკუთარი შენობა შეაკეთეს; წიგნები წესიერებაში მოიყვანეს და ახლა ფიქრობენ სოფლის განაწინთ ქ. შ. წ. კ. საზ-ას სთხოვონ, თვითონ იკისროს ნება-რთვის აღება თვის სახელზე და წიგნთსაცავი გახსნას. ამ წიგნთსაცავის შენობა საკუთარი ხარჯით ააგო ამ 15 წლის წინად პავლე ყუშიტაშვილმა, წიგნებიც გაუწერა და ყოველის მხრით შეამკო, ახლა კი გაუქმებულია. დროა ადგილობრივმა მოწინავე პირებმა დროით გაახსნევიონ ეს სამკითხველო.

➤ **ბახმაროზე სახალხო თეატრი** ააშენა ადგილობრივმა მომხმარებელმა საზოგადოებამ.

➤ **აქაქის საღამოს** სოფ. პატარძელულში ამ მოკლე ხანში გამართვენ. განზრახულია „პატარა კახი“ წარმოადგინონ შესაფერი რეფერატით, რეფერატის დაწერა—წყაიოხვა მინდობილი აქვს გოგლა ლეონიძეს.

➤ **სოფ. ხაშვის წიგნთსაცავ-სამკითხველო** დიდი ხანია მიკეტულია და წიგნები დაქსაქსული.

➤ **უხვი ძველმოძველი ს. კიპრიჯოვი** დიდის პატივით დაკრძალს. დაესწრენ „განათლების“ საზ-ბის გაუგებობა, თავმჯდომარე ან. მ. თ.—წერეთლისა, მარშლები კ. სიმონოვი და თავ. რ. ერისთავი, ქართველი მწიგნობარნი, ქართველი ინტელიგენცია, პრესის წარმომადგენელნი და მუშა-ხელოსნები. წირვა-პანაშვიდი გადუხადა ანტონ ეპისკოპოსმა არქ. პიროსის, არქ. პატრიკოსის და სამღვდელთების თანამწირველობით. ეკლესიაში ფრიად შინაარსიანი სიტყვა (ქართველი დედის მიმართ) წარმოსთქვა ანტონ ეპისკოპოსმა კუბო გამოასვენეს საზოგადო მოღვაწეებმა, და საზ. „განათლების“ წევრებმა. პირველად დასვენეს შეწირული სახლის წინ. „განათლების“ საზ. გამგეობის მიერ ამ სახლის კარიბჭეზე აღმართული იყო სამგლოვიარო დროშები, ცოცხალ ყვავილების გვირგვინით და კიბრიჯოვის სურათით. აქ „განათლების“ სახელით სიტყვა (სწავლა-განათლების მნიშვნელობაზე)

წარმოსთქვა ვ. ბურჯანაძემ. ორთაქალაში საკუთარ მამულებთან დასვენებულ კუბოს წინაშე ბერძნულად სიტყვა უთხრა არქ. პატრიკმა. კუბო სამარემდე ფეხით მიაცილა დიდძალმა ხალხმა—ქალებმაც კი. კუბოს ამკობდა 6 გვირ ვინი. კუბო ხშირად მუშა-ხელოსნებს მიჰქონდათ. სამარესთან სიტყვა წარმოსთქვა იოსებ იმედაშვილმა, რომელმაც, სხვათა შორის, აღნიშნა რომ ერთმა ბერძენმა მაინც მცირედით გადაუხადა ქართველებს დავით კურაპალატისა და თორნიკ ერისთავის (რომელთაც მე-X საუკ. საბერძნეთი მტრის განადგურებისგან დაიხსნეს) სიკეთის სამაგიერო. გალობდა ორი გუნდი—მ. კავსაძისა და ადგილობრივი—მეტრეველის ლოტბარობით.

➤ **ბათუმში ვ. ურუშაძეს** ნება მისცეს ქართულ მსახიობთა ამხანაგობის დასით წარადგენებინა ჰმართოს რკინის თეატრში.

➤ **ქართულ სტუდენტთა კომისია** მოუწოდებს ამხანაგებსა და საზოგადოებას ხელი შეუწყონ 26—27 ივლისს აპარელთა სასარგებლოდ გამოცემულ გაზ. „ქმურ სიტყვის“ გაყიდვა-გავრცელებაში.

➤ **რედაქცია კიდეგ პრისხალ აცხადებს**, რომ მარკა დასამატებელ (доплатной) წერილებს, რომელთ უწყება ხშირად მოხდის, რედაქცია არ გამოისყიდის.

უცხოთა შორის

➤ **საუზლიად რუსეთის სახალხო თეატრის მოღვაწეთა შრილობა**, შინაგან საქმეთა სამინისტროს ნებართვით, შესდგება მოსკოვში 20 მაისი-ივნისისთვის და 1 ენკენისთვის. დაესწრებიან: ა) რუს. საიმპ. სათეატრო საზ-ის წევრნი; ბ) მთავრობის, საზოგადოებათა, ერობათა დაქალაქთა წარმომადგენელნი; გ) დრამატულ, სამუსიკო, და განმანათლებელ საზოგადოებათა და წრეთა წევრნი; დ) სასცენო მოღვაწენი; ე) დრამატურგები და ჟურნალ-გაზეთების წარმომადგენელნი; ვ) ხელოვნებისა და მწერლობის წარმომადგენელნი; ყრილობაზე დასწრების სურვილი 10 აგვისტომდე უნდა განუცხადონ. ფასი 3 მან. დარიგებულია 1500-დე მოწვევის ბარათი. შედგენილი—დარიგებულია, აგრედვე, საანკეტო ფურცელი, 45 მუხლიანი. აქ მოხსენებულია საწარმოდგენო დარბაზის მოწყობილება, რეპერტუარი, დასი, სახსარი და მრ. სხ. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი, იკამათებენ და შესაფერ დადგენილებათ შეიმუშავებენ.

მელიტონ ბერიშვილის გარდაცვალების გამო.—გულითადი მწუხარებით დავსტირი გულწრფელსა და პატროსან მუშაკს.—მელიტონ ბერიშვილის გაცივებულ გვამს. ამუდამოთ დარჩება მისი სსოვნა ჩემს გულში... **ს—ლი**

აჭარელთა სასარგებლოდ

დღეს და ხვალ 26—27 ივლისს, ყველგან ისყიდება ქართ.

საქველმოქმედო საზღვის მიერ გამოცემული ერთდღიური გაზეთი

კომუნი სიტყვა

ხელი შეუწყვეთ გავრცელებას

ახალი გამოცემა

ყველასათვის საჭირო და სასარგებლო წიგნი

რუსო სიტყვათა

სრული ლექსიკონი

ანუ ქართულს ენაში შემოსულ უცხო სიტყვათა ახსნა-განმარტება

შედგენილი იოსებ იმედაშვილის მიერ

მეორედ შეესწავლულ-შესწორებული (პირველ გამოცემაზე ბევრად ზრდილებული). წიგნი ახსნილ-განმარტებულია სამოც ათასამდე (60000), უცხო ენათაგან (ფრანგულ. ინგლისურ, ლათინურ და სხ.) შემოსული, სიტყვა და ანდაზა. წიგნი შეიცავს ათას ექვსას სვეტამდე, მოზრდილი ზომისაა, აწყობილი იქნება ახალი კორპუსის მთავრული და ჩვეულებრივი ასოთი, ჩასმული ინგლისურ საუკეთესო კალენკარის ყდაში, მოოქოვილ-მოვარაყებულ ასო არშიებით შემკული. ვინც ისურვებს, წიგნზე დაიბეჭდება მისი სახელგვარის პირველი ასოები.

ხელისმომწერთათვის გაგზავნილ ღირს ორი (2) მანათი (ფულის გადახდა შეღავათითაც შეიძლება; ხელის მოწერის დროს 1 მან., დანარჩენიც—წიგნის გამოსვლის ჟამს.

ხელის მოწერა მიიღება: ჟურ. „თეატრი და ცხოვრების“ რედაქციაში „სორაპანი“-ს სტამბაში). ფოსტით: Тифлисъ. Ред. „Театри да Цховреба“ Юс. Имедашвили.

წელიწადი
მისამ

მიიღება 1915 წ. ნახევარი

წლის ხალომწერა

ყოველკვირეულ სათეატრო, სალიტერატურო, სახელოვნო და საზოგადოებრივ ჟურნალ

იუმორისტულ განყოფილებით და შარუებით

ყოველგვარ ჯგუფურ-დახურ მიმართულებების გარეშეა.

ყოველ ნომერში დაიბეჭდება სარტებრტუარო პიესა.

ც ა ს ი: წლით 5 მან., ნახევარი წლით 3 მან., 1 თვ. 40 თითო ნომერი 10 კაპ.

ხელმოწერა მიიღება: რედაქციაში („სორაპანი“-ს სტამბაში) დილით 9—2 ს.

მიიღება განცხადებანი ჟურნალში დასაბეჭდათ. განცხადების ფასი: ორიგენით,

ფული და ყოველგვარი მასალა უნდა გამოიგზავნოს იოს. იმედაშვილის სახელზე.

Тифлисъ, Ред. „Театри да Цховреба“ Юсифу Имедашвили

რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

თევზის შრეწველხი

კმ.

კმგველოვები

პუშკინის ქუჩა, საკუთარი სახ. № 9.
ტელეფონი № 71-2.

განყოფილება

ავლაბარში

ფოსტის განყოფილების ძველ
საკუთარ სახლში

იყიღება

იმავე ხარისხის

საქონელი

როგორც პუშკინის ძუჩაზე

ნომრები „აპროკა“

ახლად შეკეთებულა, საუცხოვოდ მოწყობილი, სუფთა, ელექტრონის სინათლით ქალაქის შუაგულს, ვორონცოვის ძეგლთან. ნომრები ოთხი აბაზიდან. ნომრებში სმაზარეულო, ცხელი და ცივი წყლითსაბანოებით (ღუში და ვანნა).

თბილისი, მიხეილის პროსპ. № 5.

ტელეფ. 13—14 (7)

რუსეთის სახალხო რესპუბლიკის
კულტურის მინისტრის
ბიუროს № 1111

საქონელი
თბილისში

ახლახან გაიხსნა

ა ფ თ ი ა ქ ი

პროფიზორის ა.ს. ახვლედიანისა

(საშხედრო ქუჩისა და გოლოვინის პროსპექტის კუთხე)

1 მაისიდან ქალაქ თბილისში გაიხსნა ეურნალ-გაგაზეთების კანტორა

გ ა ნ ა თ ლ ე ბ ა

ჯერ-ჯერობით აგენტებს გაეგზავნება შემდეგი გაზეთები: „თანამედროვე აზრი“, „თეატრი და ცხოვრება“, „ემშაკის მათრახი“, „თემი“, ქუთათური „ახალი კვალი“, „კავკასკოე სლოვო“, „თბილისის ლისტოკი“, „ორიზონი“, „ემშაკი“ და „ხათაბალა“.

აგენტები ვალდებულია მთელი თვით დაკვეთილი გაზეთების ფასი წინდა-წინ გადაიხადონ. წინააღმდეგ შემთხვევაში გაზეთები არ გაეგზავნებათ.

ფული და წერილები უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი ადრესით: Тифлисъ, почт. ящ. № 96, Сильвер-тру Р. Таварткиладзе.

კანტორის ადრესი: ოლოვინსკი, 6.

ქარელთა ცემული სასარგებლო გამოცემები

დღეს და ხვალ

იყიდეთ გააფრთხილეთ

ქვეყნი სისტემა

სველგან 26--27 ივლისს